

ת"פ 19010/12/12 - מדינת ישראל נגד טובי עזאמי, דניאל עזאמי

בית משפט השלום בראשון לציון

25 אוגוסט 2014

ת"פ 19010-12-12 מדינת ישראל נ' עזאמי ואח'
בפני כב' סגן הנשיאה, השופט אברהם הימן
המאשימה מדינת ישראל
נגד הנאשמים
1. טובי עזאמי
2. דניאל עזאמי

החלטה

לפני בקשות נפרדות מטעם הנאשמים לביטול כתב האישום מדום טענות להגנה מן הצדק לפי סעיף 149(10) לחוק סדר הדין הפלילי (נוסח משולב), התשמ"ב-1982, ובקשת הנאשם 2 לביטול כתב האישום גם על פי טענה ל"סיכון כפול".

רקע דיוני

כנגד הנאשמים הוגש ביום 10/12/12 כתב אישום המייחס להם מספר עבירות בגין אירוע שאירע ביום 1/1/11 בעת שעוכב רכב בו נסעו השניים כאשר הנאשם 2 הוא שנהג בו. על פי עובדות כתב האישום עוכב הרכב על ידי השוטר אספאו בלאי בלאי (להלן- "השוטר") לצורך בדיקה שגרתית. השוטר הבחין כי הנאשם 1 אינו חגור ולנוכח סימנים שסימן בידי ובעיניו לנאשם 2 ביקש השוטר אף לערוך חיפוש ברכב.

במהלך החיפוש ברכב מצא השוטר בתא מתחת להגה הרכב שקית המכילה סם מסוכן מסוג קנבוס והציג אותה בפני הנאשמים. בתגובה לכך, ועל פי המתואר בכתב האישום, תקפו הנאשמים את השוטר ואיימו עליו בפגיעה שלא כדין בגופו.

על רקע עובדות נטענות אלה, מיוחסות לנאשמים עבירות של החזקה ושימוש בסמים לצריכה עצמית, תקיפת שוטר בעת מילוי תפקידו, הפרעה לשוטר במילוי תפקידו, שיבוש מהלכי משפט. לנאשם 1 מיוחסת בנוסף עבירה של אימונים ולנאשם 2 מיוחסת בנוסף עבירה של שימוש בכוח או באימונים למנוע מעצר.

קודם להגשת כתב האישום בתיק זה, הוגש ביום 1/11/11, נגד הנאשם 2 כתב אישום בבית המשפט לתעבורה בפתח תקווה אשר ייחס לו עבירה של נהיגה תחת השפעת סמים (תת"ע 11-01-6350), לאחר שבמועד האירוע נשוא כתב האישום דנן, בוצעה לו בדיקת שתן ואותרו ממצאים שהעידו על שימוש בסם מסוג קנביס. בתיק "התעבורה" נשמעה

ביום 29/2/12 עדותו של השוטר אודות האירוע. בדיון ההמשך שהתקיים ביום 15/1/13, הגיעו הצדדים להסדר טיעון על פיו יודה הנאשם בעובדות כתב האישום ויורשע על פי הודאתו. כך היה הנאשם הודה והורשע על פיה הודאתו בעובדות כתב האישום. בדיון נדחה ביום 9/7/13 נגזר דינו.

בדיון שהתקיים, בתיק זה, ביום 16/6/14 ביקשו באי כוח הנאשמים להעלות טענות מקדמיות קודם למענה הנאשמים לכתב האישום.

בהתאם לכך הגישו בקשותיהם בכתב וניתנה למאשימה הזדמנות למסור עמדתה הנגדית.

הנאשמים טענו, כל אחד מהם להגנה מן הצדק והנאשם 2 העלה אף טענה לסיכון כפול בגין העמדתו לדין בתיק התעבורה.

טענות הנאשמים להגנה מן הצדק שונות אלה מאלה, לפיכך אדון בהן בנפרד.

תחילה אתייחס לטענת הנאשם 2 לביטול כתב האישום משום היותו נתון בסיכון כפול.

הטענה לסיכון כפול

כאמור בגין האירוע מיום 1/1/11 הוגשו נגד הנאשם 2 שני כתבי אישום: כתב האישום בגינו הורשע בבית המשפט לתעבורה בעבירה של נהיגה תחת השפעת סמים וכתב האישום התלוי ועומד בתיק זה.

הנאשם 2 טוען כי הואיל והשוטר העיד בבית המשפט לתעבורה על כל העבירות המיוחסות לו בגין אותו אירוע בשני כתבי האישום, הרי שלנוכח הוראות סעיפים 184 ו-185 לחוק סדר הדין הפלילי עמד הוא בבית המשפט לתעבורה בפני סיכון ממשי להרשעה אף בגין העבירות נשוא כתב האישום זה.

מנגד, טוענת המאשימה, כי הנאשם 2 העלה טענה לסיכון כפול בבקשת רשות ערעור בגלגול שני שהגיש בבית המשפט העליון על גזר הדין שנקבע בעניינו בבית המשפט לתעבורה (רע"פ 938/14), וטענתו זו נדחתה לפי שנקבע כי כתבי האישום המפוצלים עוסקים בעבירות שונות שהתרחשו באותו אירוע ואין בכך להעמיד הנאשם 2 בסיכון כפול.

הנאשם 2 טען כי טענת הסיכון הכפול שהעלה בפני בית המשפט העליון, נדחתה ללא דיון, ומכל מקום שונה מטענתו כאן לפי שאין הוא טוען כנגד פיצול כתבי האישום אלא כנגד העמדתו בסכנת הרשעה כפולה.

בתשובה לטענתו זו, טוענת המאשימה כי הואיל והליך ההוכחות בבית המשפט לתעבורה היה רק בתחילתו, חקירת

השוטר נקטעה ולא נפרסו כלל הראיות להוכחת אשמתו, ממילא לא היה נתון הנאשם 2 לסכנת הרשעה בגין העבירות
נשוא כתב אישום זה.

לאחר שנתתי דעתי לטענות הצדדים, לא מצאתי בסיס לטענה לסיכון כפול.

כידוע עקרון "הסיכון הכפול" הינו כלל פסיקתי שנועד להגן על זכויות נאשם בהליך פלילי ולמנוע חשיפתו לבושת פנים
ודאגה ולהוצאות הכרוכות בהתדיינות כפולה.

טענת "הסיכון הכפול" אינה נצרכת למעשה בית דין ודי כי תישען על סכנת הרשעה לה נחשף הנאשם בהליך קודם, על
מנת להקים מחסום מפתיחה בהליך נוסף נגדו.

בעניינו אין חולק כי כתבי האישום מייחסים לנאשם 2 מעשים שונים ועבירות שונות שמקורם באותו אירוע. אלא שהנאשם
2 טוען כי היה נתון בסכנת הרשעה בגין העבירות נשוא כתב האישום דן כבר בבית המשפט לתעבורה.

השאלה היא, אפוא, האם היה הנאשם 2 נתון בסכנת הרשעה כאשר הועמד לדין בגין עבירה של נהיגה תחת השפעת
סמים בבית המשפט לתעבורה?

שאלה זו אף העלתה שאלה בעניין סמכותו של בית המשפט לתעבורה להרשיע נאשם אף בעבירות שאינן בתחום
סמכותו העניינית ומכוח סמכות הקבועה בהוראות סעיפים 184 ו-185 לחסד"פ. בניגוד לעמדת הנאשם 2 טענה
המאשימה כי אין ולא היתה לבית המשפט לתעבורה סמכות להרשיע את הנאשם בעבירות נשוא כתב אישום זה.
המאשימה לא נימקה טענתה, והסתפקה בטענה בעלמא. מכל מקום, לא מצאתי להידרש למחלוקת בעניין זה, לפי
שכפי שיפורט להלן לא מצאתי תשתית לטענה להעמדת הנאשם 2 בסיכון כפול.

הנאשם 2 הועמד לדין בבית המשפט לתעבורה בגין עבירה של נהיגה תחת השפעת סמים. משפטו שם החל בשמיעת
עדות השוטר, ובתוך כך הוגשו דוחו"ת שערך השוטר והוא נחקר בחקירה נגדית אודות גרסתו. בשלב מסוים נקטעה
חקירתו הנגדית של השוטר ועל פי בקשת בא כוחו של הנאשם 2 והודעתו על פגישה העתידה להתקיים עם המאשימה
הופסקה ישיבת ההוכחות והמשכה נקבע למועד מאוחר אחר. שיבת ההוכחות לא נמשכה מאותה נקודה בה הופסקה
משום הסדר טיעון שהושג בין הצדדים ואשר על פיו הורשע הנאשם על פי הודאתו ונגזר דינו.

טוען הנאשם 2 כי אילו היה משפטו בבית המשפט לתעבורה מתקיים עד גמירא אפשר ויכול היה להסתיים בהרשעתו
בעבירות בגינן עומד הוא לדין היום. אלא שאיני רואה עין בעין את הדברים עם טענה זו.

הנאשם 2 חזר בו מכפירתו בפני בית המשפט לתעבורה ביום 15/1/13, כחודש ימים לאחר שהוגש נגדו כתב האישום
נשוא תיק זה במסגרת הסדר טיעון והודה בעבירה של נהיגה תחת השפעת סמים.

הליך שמיעת הראיות בבית המשפט לתעבורה נקטע בתחילתו, תוך שחקירתו הנגדית של השוטר לא נשמעה עד תומה וממילא לא נשמעה אף הגנתו של הנאשם 2. בנסיבות אלה ברי כי לא נתגבשה כלל כל תשתית ראייתית שהקימה סיכון להרשעת הנאשם 2 אף במעשים בגינם מואשם בכתב אישום זה, וממילא לא עמדה לבחינה שיפוטית. על כן לא ניתן לומר כי הנאשם 2 היה נתון בסכנת הרשעה ואין למצוא אותו כמי שנתון כעת בהתדיינות חוזרת. טענה לסיכון כפול בנסיבות האמורות אינה אלא טענה ערטילאית שאין לה על מה שתסמוך.

אעיר עוד כי לא מצאתי הדמיון שביקש הנאשם 2 למצוא בין עניינו לבין העניין שנדון בבג"ץ 4162/93 **פדרמן נ' היועמ"ש** פ"ד מז'(5), 309, ודי לעיין ברקע העובדתי שבשני העניינים.

אשר על כן, אני דוחה את טענת הנאשם 2 בעניין סיכון כפול.

טענת ההגנה מן הצדק

בעניין הנאשם 2:

הנאשם 2 טוען כי פיצול האישומים בהליכים שונים בבית המשפט לתעבורה ובבית משפט זה, שעה כי ההליך בבית המשפט לתעבורה הוגש כשנתיים קודם להליך בתיק זה ואף התנהל בו שלב הוכחות, מהווה פגיעה בתחושת הצדק וההגינות ובעיקרון סופיות דיון. לטענתו, בעת שנוהל נגדו ההליך בבית המשפט לתעבורה ניטעה בליבו התחושה כי עניינו יידון ויסתיים בבית המשפט לתעבורה וכי לא יזדקק עוד לנהל הגנה בגין אותו אירוע. על כן טוען כי הגשתו של כתב אישום זו אינה מוצדקת ודינו להתבטל.

המאשימה טוענת כי כתב האישום נשוא תיק זה מייחס לנאשם 2 עבירות חמורות של אלימות כלפי שוטר והחזקת סמים, אשר האינטרס הציבורי מחייב הותרתו על כנו, בייחוד מקום בו אין לבית המשפט לתעבורה לדון בעבירות שבכתב אישום זה.

כמפורט לעיל ובעניין טענת הנאשם 2 לסיכון כפול קבעתי כי בנסיבות העניין לא קיים בסיס לטענה, ועל כן נדחתה. מטעם זה נשמט הבסיס אף לטענת הנאשם 2 להגנה מן הצדק אשר אף לא מצאתי בה כל הצדקה לפי שלא ברור על שום איזה בסיס מצא הנאשם 2 לגבש ציפייתו כי עניינו בגין אותו אירוע יסתיים בין כתלי בית המשפט לתעבורה.

כאן המקום להתייחס ולו בקצרה לנוהגה של התביעה, בעיקר התביעה המשטרית לפצל כתבי אישום על פי עובדות העולות מאירוע אחד לשני בתי משפט: בית משפט השלום ובית משפט לתעבורה. נראה כי יסוד לנוהג זה הוא באי סמכות שופט הדן בעבירות תעבורה, אשר מינויו מבוסס על פקודת התעבורה לדון בעבירות שאינן "עבירות תעבורה". ויודגש אין מדובר באי סמכות בית המשפט לתעבורה לדון בעבירות אלה, לפי שיש ויכהן שופט שלום כפי מינויו על פי חוק בתי המשפט, בבית משפט לתעבורה ממילא תהיה בידו הסמכות לדון בעבירות שאינן "עבירות תעבורה". יחד עם זאת,

ראוי לשקול איחוד דיונים במקרים בהם חומר החקירה והראיות מעלות עבירת תעבורה ועבירות פליליות אחרות, ולהגיש כתב אישום אחד בבית משפט השלום. ברור לי שקשה לשנות משיטות עבודה נטועות מזה שנים כמו גם קשה לשנות הרגלי עבודה שיוני שיהיה בו עומס תיקים נוסף על לשכות התביעה בתביעה המשטרית שאינן עוסקות בעבירות תעבורה.

אוסף כי אמנם פיצול כתבי אישום שונים בגין מעשים שמקורם באירוע מתמשך אחד וניהול הליכים מקבילים בשני בתי משפט שונים עשויים במקרים המתאימים יהיו אלה מקרים חריגים ונדירים, להצדיק הגנה מן הצדק, אולם במקרה דנן אין חשש לפגיעה בזכויות הנאשם 2 לפי שההליך בבית המשפט לתעבורה הסתיים ללא שהתנהל הליך הוכחות ומבלי שנדרש הוא לנהל הגנה כפולה באותן ראיות.

יתירה מזו, לא נראה כי יש מקום לשמוע טענת הנאשם כי סבור היה שבעת שנדון בבית משפט לתעבורה מוצו כל ההליכים נגדו, רוצה לומר גם בעבירות האחרות שאינן עבירות תעבורה. ידוע גם ידוע היה לנאשם כי נחקר בגין עבירות נוספות, ומן הסתם צפוי להידון בגינן. יכול היה לבקש "לצרף" העבירות האחרות לתיק התעבורה, בהנחה שלשופטת שדנה בעניינו הייתה סמכות לדון בעבירות אלה. אך נראה כי הנאשם ביקש לזכות מן ההפקר או כך לפחות חשב שכך יהיה ולנקוט בשיטת "הסלאמי" תחילה יישפט בגין עבירות התעבורה ובאשר לשאר ישאיר זאת לעתיד. אין מקום ליתן ליד להתנהלות מעין זו ולשמוע טענה של הגנה מן הצדק בנסיבות אלה.

על כן, נדחית אף טענת הנאשם 2 להגנה מן הצדק.

בעניין הנאשם 1:

הנאשם 1 טוען כי מהודעתו בחקירה ביום האירוע טען כי הותקף על ידי אחד השוטרים ולא תקף, וכי לפיכך הועבר חומר החקירה למחלקה לחקירות שוטרים, אולם לטענתו מח"ש לא טרחה כלל לבדוק את תלונתו ולא חקרה את המעורבים, ואף מצאה לגנוז את התיק "ללא חקירה מאין עבירה" (כך במקור) על יסוד החומר שהונח בפניה ללא בירור. בנסיבות אלה, טוען הנאשם 1 כי בפעולות אלה של מח"ש הופלה הוא לרעה כאשר תלונתו כי הותקף על ידי שוטר לא נבדקה כפי שנבדקו תלונות השוטרים נגדו. על כן טוען כי נפל פגם פסול ובלתי הוגן החוטא לעקרונות חקר האמת בפעולת הרשות והמצדיק את ביטול כתב האישום וכן טוען כי נפגעה זכותו להתגונן כראוי שכן מח"ש לא חקרה את השוטרים המעורבים ולא גבתה גרסתם.

הנאשם 1 אף הפנה להחלטות שניתנו במקרים דומים בהם הועלתה טענה להגנה מן הצדק על רקע החלטת מח"ש שלא לפתוח בחקירת תלונה שהגיש הנאשם בגין אלימות שוטר כלפיו במסגרת אותה התרחשות עובדתית הנטענת בכתב האישום שהוגש נגדו בשל חוסר עניין לציבור.

המאשימה טוענת, מנגד, כי אין כל יסוד לטענת הנאשם 1 להפליה וכי תיק מח"ש נסגר משיקולים ענייניים ואין המקום להשיג על החלטת מח"ש בפני בית משפט זה, אלא בהליך ערר בפני הגורם המוסמך. על כן טוענת המאשימה כי הנאשם 1 מנוע מלהשתמש בטיעון זה בתיק זה. בהתייחס לפסיקה שהציג הנאשם 1 טוענת המאשימה כי המקרים בהם

שונים מהמקרה דנא לפי שבו החליטה מח"ש לגנוז את תלונת הנאשם 1 משלא מצאה עבירה.

עיינתי בטענות הצדדים ומצאתי שלא לקבל את הטענה להגנה מן הצדק שמעלה הנאשם 1. שיקולי מח"ש לגנוז את תלונת הנאשם 1 אמנם לא נפרסו ובפני רק החלטתה הסופית, אולם לא ראיתי מקום להיכנס לבירור ולבחינת סבירות השיקולים בהליך זה. על הנאשם 1 היה למצות ההליכים בעניין החלטת מח"ש בעניין תלונתו, ומשלא עשה כן אין המקום לתקוף החלטה זו כעת. אפשר והחלטה לגנוז תלונה ללא חקירה מייצרת תחושה לא נוחה, אלא שזו בלבד אינה מצביעה על אי סבירות ההחלטה.

עוד ראוי להיאמר כי בוודאי תעמוד לנאשם 1 הזכות להתגונן ובכלל זאת לחקור את השוטרים גם בעניין טענתו כי לא הוא היה זה שתקף את השוטרים אלה ההיפך הוא הותקף על ידם או על ידי מי מהם. אין ספק כי זכותו זו תעמוד לו בעת שמיעת הראיות. כמו כן, ברור כי במידה ויתגלה קושי בגרסאות השוטרים משום שלא נחקרו בסמוך לאחר האירוע, הרי שזה עשוי לפעול דווקא לטובת הנאשם 1.

מכל טעמים אלה, אני דוחה טענת הנאשם 1 להגנה מן הצדק.

בשולי החלטה זו מצאתי להעיר הערה באשר לטענה המקדמית הקבועה בסעיף 149 (10) לחסד"פ המבוססת על הדוקטרינה הידועה מקדמת דנא כ"הגנה מן הצדק". בעבר, בטרם מצא המחוקק לקבוע הדוקטרינה בחוק, נטענה הטענה במשורה כפי שראוי היה לעשות. מסתבר כי לאחר חקיקת סעיף זה, נמצאנו חוזים בשטף או שמא אומר ב"שיטפון" של הצגת הטענה עד כי נדמה שחלק בלתי נפרד מהליך המענה לכתב האישום, הוא בטענה זו. אני סבור שראוי להם לסניגורים לעיין עיין היטב באשר לבסיס הטענה על פי דין. גם לאחר פסקי הדין, שלכאורה הגמישו הבסיס לטענה זו, עדיין מדובר בטענה חריגה ביותר שתשמע במקרים נדירים ביותר. ויתרה מזו, ראוי לשקול טענה זו בטרם הצגתה, שמא התחושה הסובייקטיבית של נאשם כי נראה לו שראוי היה להימנע מנקיטת הליכים נגדו, אינה גדרו של הדין. גדרו של הדין הוא כפי ההלכה דהיינו הטענה תשמע במקרים נדירים וחריגים.

ההחלטה תישלח לצדדים.

הצדדים יתייצבו לדיון הקבוע.

ניתנה היום, כ"ט אב תשע"ד, 25 אוגוסט 2014, בהעדר הצדדים.